

Nyhetssak:

PAPPA ER VIKTIG FOR BARNAS UTVIKLING

En sensitiv og lydhør pappa påvirker barnets utvikling positivt. Men bare hvis han tilbringer mye tid med barnet i løpet av første leveår.

Del

Heidi Elisabeth Sandnes heidi@kilden.forskningsradet.no (02.07.2014)

Fars tid med barnet i første leveår påvirker barnets utvikling, derfor er pappapermisjon viktig, mener forsker. (Illustrasjonsfoto: www.colourbox.com)

– Det hjelper ikke å være en sensitiv og oppmerksom far hvis du er lite sammen med barnet ditt. Mye tid er i seg selv ikke nok. Det er tiden i kombinasjon med kvaliteten på samværet som gir utslag, sier forsker Kristin Berg Nordahl.

Nordahl disputerte nylig ved Universitetet i Bergen med en avhandling om fedres samhandling med barna sine.

Forskningen hennes viser at barn med fedre som hadde vært lenge hjemme med barnet det første året, hadde mindre utagerende atferd som toåringer – dersom far hadde god og positiv samhandling med barnet.

Barn som hadde vært lenge hjemme med fedre som samhandlet med dem på en mer negativ måte, hadde derimot dårligere sosial kompetanse som treåringer.

Nylig kastet Nordahl seg inn i [den svenske debatten om innføringen av fedrekvote](#). Hennes råd til fedrene er tydelig: Prøv å ta deg fri for å være sammen med barnet ditt i løpet av dets første leveår. Men fremfor alt – sørg for at tiden tilbrakt med barnet er av god kvalitet.

Les også: [Fleksibilitet ødelegger fedrekvoten](#)

Filmet pappa-barn samhandling

Nordahls avhandling inngår i et større prosjekt der fedre og mødre intervjues etter hvert som barna når ulike aldre. Men det viktigste datagrunnlaget i Nordahls forskning kommer fra filmet interaksjon mellom 750 fedre og deres ett år gamle barn.

Først skulle far og barn leke fritt i fire minutter med ett sett leker som passer for alderen, deretter skulle lekene ryddes bort. Så fikk barnet en putteboks til å legge klosser med ulike former i, og etter tre minutter kunne denne byttes ut med en stableleke. Til sist måtte barnet vente i en høy stol uten tilgang på leker, mens far skulle fylle ut et skjema.

Et kontrollutvalg av 40 mødre ble filmet på samme måte.

Publikasjon

Early father-child interaction in a father-friendly context : gender differences, child outcomes, and protective factors related to fathers' parenting behaviors with one-year-olds

Nordahl, Kristin Berg ,
Universitetet i Bergen,
2014

Fedrekvoten og den farsvennlige velferdsstaten

Brandth, Berit og Elin
Kvande (red.),
Universitetsforlaget, 2013

5 siste saker

Nye familieformer på kant med loven

Stefedre, medmødre og surrogater utfordrer den tradisjonelle

kjernefamiliens grenser. For hva er egentlig en familie?

(15.10.2014) [Les mer](#)

Nye muligheter for indiske kvinner

Når norske medier skriver om kvinner i

India, handler det gjerne om voldtekter, eller om jenteunderskudd som følge av selektive aborter og dårlige levekår for jenter. Men midt i dette lever millioner av kvinner vanlige liv.

(10.10.2014) [Les mer](#)

Tromsø-professorer blir nye redaktører for Tidsskrift for

Samhandlingen mellom far og barn ble så kodet ut fra standardiserte skåringssystemer.

Negativ og positiv respons

Såkalt positiv samhandling var preget av en oppmerksom far som var lydhør og sensitiv for signaler barna ga. Det handler om å se og kommunisere godt med barnet sitt. I lek med en ettåring kan det for eksempel bety at far er tålmodig, følger med på hva barnet er interessert i, og kanskje hjelper barnet i gang med lek hvis det trengs.

Negativ samhandling handlet om at far styrer og kontrollerer leken uten å vente på barnets reaksjon, at han avbryter barnet med stadig nye leker, eller stopper initiativ fra barnet med utsagn som «Nei, ikke sånn» slik at barnet mister interessen eller vegrer seg.

Det var få fedre som engasjerte barna i negative samspillsmønstre blant deltakerne i Nordahls studie. Det var snarere snakk om grader av positiv og negativ samhandling. 15 prosent av fedrene hadde flere enn en episode med negativt samspill.

– Det å engasjere barnet i negative samspillsmønstre er noe alle foreldre gjør innimellom, påpeker Nordahl.

Fedre mer positivt engasjerte

I et mindre utvalg av 39 familier viste studien at fedrene var mer positivt engasjerte med barnet enn mødrene – men bare når barnet var en gutt.

Positivt engasjement er her forstått som summen av alle positive utsagn og handlinger, for eksempel initiativ til lek, tilrettelegging for lek, ros, oppmuntrende utsagn, eller smil.

– Hvis barnet var en jente, var mødrene og fedrene like positivt engasjerte. Og for mødrene gjorde det ikke noen forskjell om barnet var gutt eller jente, forteller forskeren.

Også internasjonal forskning har vist at guttefedre er mer positivt engasjerte med barnet sitt enn jentefedre.

Ofte kan man ikke sammenligne norsk fedreforskning med lignende forskning utenfor Norden, fordi den norske staten tilrettelegger i større grad for kontakt mellom fedre og barn, ifølge Nordahl. Men i dette tilfellet fant hun altså det samme som studier fra andre land.

– Derimot fant vi ingen forskjell i hvor mye mødre og fedre snakket til barnet sitt. Dette står i motsetning til tidligere forskning, hvor man har funnet at mødre snakker mer med små barn enn fedre, sier Nordahl

Lekeforelder kontra omsorgsforelder

Nordahls avhandling dreier seg først og fremst om hva som skjer under samhandlingen, ikke om hvorfor det skjer. Men hun har likevel noen forslag til mulige forklaringer på kjønnsforskjellene.

– Fedres mer positive engasjement under samhandling med barnet kan ha med foreldreroller å gjøre, uten at det nødvendigvis handler om kjønn. På grunn av fødsel og amming er mor nesten alltid hjemme først, mens far kommer senere inn i en daglig omsorgsrolle. Da kan han lett bli "lekeforelder", sier Nordahl.

Tidligere forskning har vist at i familier hvor mor arbeider utenfor hjemmet mens far er hjemmeværende, er det mor som leker mest mens far leker mindre med barnet.

– Men fedrene var bare mer positivt engasjerte hvis barnet var en gutt. Hvorfor det?

– Det er et interessant spørsmål, men så langt har ikke forskning funnet klare svar. Kanskje føler menn seg mer trygge med gutter, eller anser seg som viktigere rollemodeller overfor sønner enn døtre? Eller er de mer forsiktige med jenter? Eller handler det kanskje om mors rolle: Holder hun jentene tettere til brystet?

kjønnsforskning

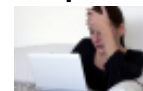

– Vi vil ha forskere fra flere fag på

banen, ikke bare humanister og samfunnsvitere, melder Siv Ellen Kraft og Anne Britt Flemmen, som snart overtar redaktørskapet for Tidsskrift for kjønnsforskning.

(07.10.2014) [Les mer](#)

Online dataspill tvinger kvinner inn i skapet

Kvinner skjuler at de er kvinner for

å unngå trakassering i spillverdenen, og i livet utenom.

(30.09.2014) [Les mer](#)

Disney Channel lar jenter leke tenåringer

Uten Disney Channels tween-

programmer ville valget stått mellom barnslige Donald Duck og voksne Paris Hilton. Disney gir barn i alderen 8-12 mulighet til å være sin egen alder, ifølge forsker.

(25.09.2014) [Les mer](#)

Kristin Nordahls forskning viser at pappa er viktig for barnets utvikling i løpet av første leveår. Hun mener fedre bør forsøke å tilbringe tid hjemme med barnet før ettårsdagen. (Foto: Privat)

Les også: [Mamma, hvor er pappa?](#)

Jenter mer positive

Til tross for at guttene samlet sett opplevde mer positivt engasjement, var det jentene som var mest positivt engasjerte under samhandling med foreldrene sine. Jentene tok blant annet mer initiativ ved å by fram leker til far og svarte mer positivt på fars tilsvarende initiativ.

– Jeg var veldig overrasket over å finne en kjønnsforskjell hos barna i så tidlig alder. Dette er interessant, og noe jeg ønsker å se mer på i min videre forskning, sier Nordahl

Inkluder far så tidlig som mulig

Avhandlingens viktigste funn er at både tid til samvær og kvalitet i samhandlingen har betydning når vi skal forstå fedrenes rolle i barnas sosiale utvikling. Nordahl mener at dette bør få praktiske følger for måten fedre inkluderes i den daglige omsorgen for barna.

– Fedre er stadig mer og også tidligere til stede i barnas liv, og kvaliteten på omsorgen de gir barna sine får betydning når fedrene er lenge hjemme det første året. Vi må derfor bli flinkere til å sikre kvaliteten på denne omsorgen på samme måte som vi allerede gjør for mødrene, sier forskeren.

– Mødres omsorg har vi forsket på i lang tid allerede. Dette med tid til samvær har dessuten ikke vært et like aktuelt tema når det gjelder mødrene, fordi de tradisjonelt har vært mye sammen med barna sine. Gjennom fedrekvoten og større forventninger til fars deltakelse generelt, er fars tidsbruk relativt nytt og dermed interessant å se på, sier Nordahl.

Les også: [Fulltidspappa i fulltidsjobb](#)

Hun påpeker også at det fortsatt er sånn at dagens generasjon mødre i større grad enn fedrene har fått overført erfaring og kunnskap om barneomsorg fra sine egne mødre. Eventuelle problemer i det tidlige samspillet fanges også raskere opp hos mor, fordi det i de fleste familier er mor som har kontakt med helsestasjonen i barnets første levemåneder.

– Norske helsestasjoner gjør generelt en viktig og veldig bra jobb. Likevel kan de bli enda flinkere til å inkludere fedre tidlig og på lik linje med mødre, mener forskeren.

– Fedrene kan for eksempel bli tilbudt korte kurs om tidlig samhandling og hvordan de selv kan påvirke barnas utvikling positivt. Det kan også legges enda større vekt på å etablere pappagrupper. Kanskje bør det også ansettes flere menn på helsestasjonene.

For pappapermisjon

Nordahl har ikke forsket på fedrekvoten som sådan, og har heller ikke målt hvor stor del av foreldrepermisjonen fedrene i studien har brukt.

– Det vi har spurt om er hvor mange måneder de har vært hjemme sammen med barnet det første året, sier Nordahl.

– Men det jeg kan fastslå, er at mer tid sammen med far ser ut til å være bra for barnets sosiale utvikling, så lenge det er preget av positiv samhandling. Da er det nærliggende å mene at det må sørges for både mer tid til fedres samvær med barna og veiledning til fedrene for å øke kvaliteten på samhandlingen.

Del

Publisert: 02.07.2014

KILDEN, Drammensveien 288,
NO-0283 Oslo, Telefon: +47
22 03 80 80, E-post:
post@kilden.forskningsradet.no